

■ ELŐSZÓ

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen 2016-ban megvédett doktori értekezésem átdolgozott változatát tarthatja most a kezében az olvasó. A munka alapjául egy megközelítőleg kétszáz forrásból álló korpusz szolgál: a kötetben azokat a francia területeken keletkezett narratív kútfőket dolgozom fel, amelyek a 9–13. századi magyarság vonatkozásában adatokat tartalmaznak. Gombos F. Albin *Catalogus fontiuma* több mint nyolc évtizede a történészszakma rendelkezésére áll, ám a szemelvénygyűjteményhez kritikai kézikönyv – bár Körmendi Tamás részletes vizsgálat alá vette az 1196–1235 közötti időszak nyugati elbeszélő forrásait – mindmáig nem készült: jelen feldolgozás formáját a magyar medievisztika ezen adóssága indokolja. A hosszú évtizedeken keresztül oklevélközpontú hazai középkorkutatás a külhoni elbeszélő forrásoknak a legutóbbi időkig meglehetősen kevés figyelmet szentelt: a *Catalogus fontium* magyar vonatkozású szöveghelyeit nemegyszer idézi az Árpád-kori külkapcsolatok vagy a népünk európai megítélése iránt érdeklődő szakma, ám a Gombosnál szereplő narratív kútfők többségét valójában kevésbé ismerjük. Elsődleges feladatnak ennek megfelelően egy olyan adattár elkészítését tekintettem, amely nem csupán a fentebb említett korpusz forrásainak rövid, a modern szakirodalom eredményeire támaszkodó bemutatását nyújtja, de kritikai vizsgálat alá vonja – az információáramlás útjait feltárva – az egyes forrásokban megőrzött magyar vonatkozásokat is. Hangsúlyoznom szükséges ugyanakkor, hogy a külhoni források általam választott szejletén alapuló kutatásoknak ez csupán az első – bár kétségkívül a leginkább időigényes – lépése.

Előjáróban szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik munkámat segítették. Hálával tartozom mindenképp témavezetőmnek, Körmendi Tamás tanszékvezető egyetemi docensnek (ELTE BTK), aki előbb szakdolgozójaként, majd doktoranduszaként támogatott. Köszönet illeti továbbá Bertényi Iván professor emeritust (ELTE BTK) és Bagi Dániel tanszékvezető egyetemi tanárt (ELTE BTK), akik az értekezés első változatának 2015 szeptemberében megrendezett kutatóhelyi vitáján tanácsaikkal hozzájárultak a disszertáció végleges változatának elkészítéséhez. Hasonlóképpen hálás vagyok az értekezés opponenseinek, Draskóczy István professor emeritusnak (ELTE BTK) és Veszprémy László egyetemi tanárnak

(PPKE BTK) a szöveghez fűzött értékes észrevételeikért. A téma feldolgozása során számos hasznos javaslatot kaptam Csukovits Enikő tudományos tanácsadótól (HUN-REN BTK TTI). Mikó Gábor egyetemi adjunktus (ELTE BTK) a kézirat első változatának figyelmes átolvasásával segítette munkámat. Köszönöm továbbá Zsoldos Attila kutatóprofesszornak (HUN-REN BTK TTI), hogy az Árpád-ház Program keretében lehetővé tette a könyvem megjelenését.

A munka elkészítésének időszakában kutatásaimat az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíj, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (a pályázat azonosítója: PD 128405) támogatta. A külföldön megjelent forráskiadványokhoz és az idegen nyelvű szakirodalom bizonyos tételeihez az École Française de Rome könyvtárában férhettem hozzá.

Budapest, 2022. október 8.

A szerző